

CYKLUS ŠKOLENÍ PRO POKROČILÉ UČITELE ČEŠTINY JAKO CIZÍHO JAZYKA (2022/2023)

ANOTACE JEDNOTLIVÝCH SEMINÁŘŮ

Každý seminář/workshop má hodinovou dotaci dvě vyučovací hodiny. Celkem bude odučeno 24 vyučovacích hodin během 4 seminářů s následujícími tématy:

1. Pokročilé techniky pro výuku výslovnosti a mluvení

Výslovnostní aktivity 2 – Mgr. Michaela Paldusová

V rámci semináře, který volně navazuje na seminář Výslovnostní aktivity 1 z Pokračovacího cyklu školení pro učitele češtiny jako cizího jazyka, si představíme a vyzkoušíme další praktické aktivity k nácviku adekvátní realizace zvukové roviny češtiny. Aktivity opět nejsou omezené úrovní, věkem nebo mateřským jazykem žáků. Propojují hravě a funkčně výuku výslovnosti s dalšími jazykovými rovinami tak, aby si studenti z lekcí odnesli kompletní dovednosti od správné výslovnosti až po slovní zásobu a gramatiku.

Výslovnost v pohybu – Mgr. Michaela Paldusová

Setkání se bude soustředit na propojení výuky výslovnosti s nejpřirozenějšími pomůckami, které máme k dispozici. Tělem, pohybem a rytmem. Ukážeme si souvislost mezi nastavením mluvních orgánů a těla a naučíme se ji jednoduše a efektivně využívat. Účastníci si vyzkouší a odnesou konkrétní techniky užitečné při nácviku jak konkrétních hlásek, tak intonace.

Dovednost mluvení: přesnost versus plynulost – Mgr. Jarmila Valková, Ph.D.

Toto setkání přinese sérii praktických didaktických postupů vycházejících ze známého konceptu zaměření na přesnost versus plynulost. Zprostředkovává taktéž zkušenost s individuálními i skupinovými kursy, ve kterých se prokázaly přetrvávající či specifické obtíže s rozvíjením těchto dvou kvalit. Účastníci se seznámí s případovou studií skupiny studentů, ve které byla postupně a s různou úspěšností vyzkoušena řada technik cílících na vyjadřovací výzvy. Účastníci si ze setkání odnesou nápady, které mohou uplatnit při rozvíjení mluvních dovedností u svých žáků.

2. Pokročilé techniky pro výuku psaní a čtení

Dovednost psaní: procesní psaní a typy textů – Mgr. Jarmila Valková, Ph.D.

Seminář je věnovaný metodologickému základu a praktickému využití techniky procesní psaní. Budou představeny různorodé výukové komponenty z učebních materiálů, kde je procesní psaní buď zdařile využito, nebo naznačeno. Společně si vyzkoušíme, jak můžeme pomocí využití osvědčených strategií procesního psaní vytvořit potřebnou motivaci u žáků a do lekce zaměřené na psaní organicky zapojit cílové jazykové prostředky. Budou představeny účinné postupy směřující k rozvíjení dovednosti psaní s cílem tvořit různé typy textů.

Dovednost čtení: práce s adaptovanou prózou – Mgr. et Mgr. Silvie Převrátilová, Ph.D.

Jedním z předpokladů pro úspěšné porozumění textu je znalost adekvátní slovní zásoby, což může být u žáků s nižší úrovní jazykové kompetence (dle Společného evropského referenčního rámce) překážkou v práci s beletristickými texty. Vhodným nástrojem pro rozvoj čtenářské kompetence se může stát tzv. zjednodušená četba (edice Adaptovaná česká próza). Seminář v úvodu připomene zásady práce při rozvoji dovednosti čtení ve výuce cizího/druhého jazyka, a to včetně vhodných předtextových i potextových aktivit, které mohou úspěšnou práci s textem a potažmo rozvoj celkové jazykové kompetence značně ovlivnit. Dále si ukážeme na různých svazcích edice možnosti, jak obecné postupy využít pro práci s konkrétními texty. V závěru se zaměříme na vztah mezi četbou české beletrie a sociokulturní kompetencí, již může vhodně rozvíjet.

Dovednost čtení: práce s autentickými texty – Mgr. et Mgr. Silvie Převrátilová, Ph.D.

Učebnice (nejen) češtiny jako cizího/druhého jazyka nabízejí pouze omezenou škálu autentických materiálů (tj. materiálů, které nebyly primárně vytvořeny v souladu s cílem jazykové výuky) pro práci v jazykové třídě. Žáci se při pobytu v České republice s těmito texty běžně setkávají a cílená práce s nimi přináší mnoho pozitiv, proto je účinné materiály tohoto typu do výuky ve vhodné míře zapojovat, a to nejen k rozvoji čtenářské kompetence, ale i dalších řečových dovedností. Cílem semináře je seznámit se se zásadami i případnými úskalími práce s autentickými texty a na základě těchto principů vytvořit vlastní pracovní list spojený k vybranému autentickému materiálu.

3. Pokročilé techniky pro výuku poslechu, gramatiky a reálií

Dovednost poslech: globální a detailní poslech – Mgr. Jarmila Valková, Ph.D.

Na tomto setkání si účastníci vyzkouší techniky soustředěné na rozvoj poslechových dovedností v přímém vztahu k poslechovým úkolům se specifickými cíli. Zaměříme se na sekvence aktivit orientovaných na globální poslech a stejně tak na různé typy aktivit se zaměřením na detail. Seminář rovněž těží z repertoáru postupů používaných tvůrci testových úloh. Vyzkoušíme si, jak tento „pohled z druhé strany“ můžeme využít k informování studentů a k podpoře jejich poslechových strategií.

Výuka a trénink gramatiky: možnosti a limity – Dr. phil. Kateřina Šichová, B.A.

V semináři nejprve stručně zopakujeme hlavní principy a postupy při vyučování gramatiky. Poté se zaměříme na výukovou praxi: Pomocí ukázek cvičení (nejen) z učebnic budou mít účastníci možnost ve vztahu k různým skupinám studentů zhodnotit klady a zápory klasických způsobů prezentace a procvičování některých gramatických jevů. Hlavní část semináře bude věnovaná využití méně tradičních aktivit a autentických materiálů (reklama, hudba, literatura), jejichž cílem je, aby byl trénink gramatických struktur nejen funkční, ale i zábavný.

Výuka reálií: cíle, přístupy, témata, metody – Dr. phil. Kateřina Šichová, B.A.

Ačkoli úspěšná komunikace v cizím jazyce musí vycházet nejen z ovládnutí jazyka a jazykového systému, ale i z povědomí o reáliích dané země, bývá téma reálií v metodicko-didaktických pracích i ve výukové praxi opomíjeno. Úvodem budou na pozadí popisů sociokulturních kompetencí ze Společného evropského referenčního rámce pro výuku jazyků krátce představeny hlavní přístupy k pojmu reálie. Poté rozebereme otázku tzv. kánonu i možnosti/potřeby začlenění všednodenních aspektů života české společnosti do výuky a účastníci budou moci porovnat a zhodnotit příklady prezentace reálií v učebních materiálech. Zvláštní pozornost bude věnována konkrétním aktivitám a možnostem využití autentických materiálů (ve vztahu k cíli vyučování).

4. Herní aktivity a motivace v jazykovém vyučování

Herní aktivity na prezentaci a procvičení slovní zásoby – Mgr. Iva Svatoňová

Hry bývají ve výuce vítaným zpestřením a silným motivačním prvkem. Seminář proto představí nejen známé, ale i méně známé herní aktivity určené k rozvoji slovní zásoby, a to v psané i mluvené podobě. Ukážeme si, jak lze jednotlivé hry upravit pro různě staré a také různě pokročilé studenty a jak si můžeme pomoci aplikací i offline nástrojů připravit vše potřebné pro hraní ve třídě či během online výuky. Některé hry si vyzkoušíme také přímo na semináři. Každý účastník navíc dostane přístup k balíčku několika her pro výuku češtiny, které může využít ve své výuce.

Herní aktivity na prezentaci a procvičení gramatiky – Mgr. Iva Svatoňová

V tomto semináři se zaměříme na hry, pomocí kterých s žáky procvičíme nejruznější kapitoly z gramatiky – jednotlivé pády, časy, aspekt, imperativ apod. Herní aktivity často dokážou ve výuce zprostředkovat reálný život, díky čemuž se žáci naučí používat dané gramatické struktury v konkrétní komunikační situaci, nejen ve cvičení v učebnici. Ukážeme si různé deskové a karetní hry, kvízy či

hádanky pro studenty různého věku a pokročilosti, některé si opět společně vyzkoušíme. Zamysleme se také nad modifikacemi her pro malé i větší skupiny žáků a pro hraní v týmech.

Motivace v jazykovém vyučování – Mgr. et Mgr. Silvie Převrátilová, Ph.D.

Motivace představuje při osvojování cizího jazyka jeden z nejsilnějších prediktorů úspěchu. Cílem semináře je představit klíčová stadia učebního procesu pro motivaci žáků a seznámení s vybranými konkrétními motivačními strategiemi pro každé z nich, od vytvoření základních podmínek pro motivační vyučování, přes probuzení počáteční motivace, její podporu a udržení v průběhu jazykového kurzu po pozitivní sebereflexi na jeho konci. Prostor bude dán také společné diskusi nad principy motivačního vyučování. V souvislosti s motivací se během semináře dostaneme k oblasti autonomie, která s motivací úzce souvisí, a možnostem, jak přenést odpovědnost za výsledky učení z vyučujících na žáky, a podpořit tak žákovskou motivaci a aktivitu v učení se češtině s využitím vybraných postupů a nástrojů.